

Издава Недјелом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на четири год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остате земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним новцима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорац“ на Цетиње, а
може се и картом унут-
ршњом на пошту у Котор.
Дописе шаљу се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме иже.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

ПЕТРОГРАД, 11 јануара (преко
бечког „коресп. бироа“). — Како по-
вине „Свијет“ јављају, подрле су три
чете устаника у Бургас, но бугарска
је војска потисла двије на турско
земљиште, а трећа се држи у околини
Ески-Загре против бугарске војске, од
које су сто војника ускочили у чету.

СРИЈЕДАЦ, 11 јан. — Принц
Кобург и његова мајка Маргарита
крешу данас у Пловдив и поћиће даље
до Бургаса.

ПАРИЗ, 11 јануара. — На скупу
анархиста у Авру рањена је Лујза
Мишел опасно метком из револвера.
Кривац је неки Ликас, који је ухаћен
у Нансију.

Неки Барбро ловљане близу
њемачке границе, гдје га опазиле њемачки
цариник те га позва к себи, а кад се
Барбро примаче, њемачки га цариник
обали и оте му оружје.

ПЕТРОГРАД, 14 јануара „Jour-
nal de St. Pétersbourg“ изјављује да
су измишљени узбуњиви гласови: да је
Русија наумила учинити велики зајам
због рата, да је, по вишој заповиједи,
један корпус кренуо из Кавказа на
аустријску границу, као и магловити
смјерови на Ерзерум те се Русима
подмећу.

БЕРЛИН, 15 јан. — Народни
посланици социјалисте подијелили су у
царевинској скупштини документе у
којима има исказ канетана швајцарске
полиције у Цириху, Фишера, послат
на молбу социјалистичких посланика
њемачких, како су му (Фишеру) дво-
јица који се издаваху за агенте пруске
полиције, стављали нека питања. Ми-
нистар Путкамер на то признаје, са
резервом, да агенти пруски мотре на
анархисте у Швајцарској. Томе мо-
трењу има се захвалити што је пруска
полиција могла за времена јавити у Пе-
троград да су наумили развалити Зим-
ски Дворац. — Министар ће у осталом
замолити кнеза Бисмарка да протестује

против поступка швајцарске власти
која је послала такви исказ људима
приватним, добро познатим.

ДОМАЊЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 16 јануара.

(Из Доора.) Његово Височан-
ство Господар и Књаз и Ње-
гова Свјетлост Књаз-Нашљед-
ник дошли су на Савин дан, 11
часова прије подне, на Цетиње, да од-
ликују никелеку свечаност својим ви-
соким доласком. Једанак је дошао и
Г. Војвода Петар Стев. Вукотић. На
3 часа по подне врнуло се Његово
Височанство са Књазом Нашљедником
на Ријеку.

(Светосавска свечаност.) Као сваке
године тако и ове, основна школа це-
тињска спремно дочека дан свога
свеца, да га достојно прослави.

У очи самог дана т. ј. 13 јану-
ара тробојне заставе леопшаху се на
здању основне школе — сала женске
школе поче се китити сликама, лаво-
ровим вијенцима и тробојним заставама,
као и улазак у здање и салу.

Сјутра дан 14 јан. у 9^{1/2} сата
огласише звона почетак свете литур-
гије на тај глас ученици основне шко-
ле, гимназије и богословско-учитељске
школе са својим наставницима унуте
се од здања к светом храму. Послије
св. литургије крене се литија од ма-
настира испред свијетлог двора пут
основне школе. У сали, приређеној за
свечаност, сврши се свети обред и водо-
освећење. У тај час обасјана буде
свечаност доласком Њег. Височанства
Господара и Њег. Свјетлости Књаз-
Нашљедника Данила, — који су истог
дана кренули с Ријеке за Цетиње. —
Тад поздравиле присутну господу и гра-
ђанство учитељ Вуко Ивановић бесје-
дом, — за којом се заори од ученика
и ученица пјесма св. Сави: „Усклик-
нимо“ . . . — Кад умукну та пјесма,
почене двије ученице декламовати пје-

сму: „Балканској Царици“ што испаде
на задовољство цијеле публике. Тада
поче један ученик декламовати пјесму:
„Смрт Гусларева“ што такођер испаде
на опште задовољство. За тим су де-
кламовали ученици пак ученице ове
пјесме и овим редом: „Срикињи“ дви-
је ученице. „Барјактаровићи“ ученик
и ученица. „Усамљена Срикиња“ уче-
ница, „Црногорац“, ученик, и „Моли-
тва св. Сави“ говори ученица. Послије
те молитве почеше поредом пјевати,
мушки пак женски: „Химну Црногор-
ску“. Тада се диже Њ. В. Господар
и Њ. С. Књаз-Нашљедник те са оста-
лом свитом и пратњом грађана крену-
ше пут свијетлог свог двора.

Свршетком свечаности министар
просвјете Госн. Јован Павловић изво-
љно је подарио за успомену ового-
дишње свето-савске прославе учени-
цима свих завода и ученицама по једну
књижицу.

(Нова управитељка) це-
тињског вишег дјевојачког завода Ца-
рице Марије, Софија Петровна
Мертваго, присијела је на Цетиње
у прошли уторник вече.

— Петроградски „Гражданин“ има
дописе из Рјазанџи од 31 децембра пр.
год., у коме налазимо овај опшитаја
са новом управитељком нашег маријинског
дјев. завода, Софијом Петровном
Мертваго:

„Још се није затворио земски збор,
а Рјазанџа је била потресена необичном по-
јавом нашег јавног живота. Маријинска
женска гимназија испратила је своју на-
челницу С. П. Мертваго. Она је добила
ново назначење за начелницу женскога
завода на Цетињу, у Црној Гори, куда
брзо и креше, а с Рјазанџи се растапа прије
два-три дана.

Глас о новом назначењу пролио се
већ од некое времена по граду. Све су
ученице хтјеле показати чим било своје
учење и жаљење, те се саставила „поти-
нска“ принос, скупила се лијена сумица
и поруче из Москве прекарна „аџбом“,
у коме су ставили своје „карточке“. Неке
су се класе наслнкале у особитијем гру-
пама те подијеле слике начелнице а себи
оставиле снимке за успомену.

Друга се потгиска саставила међу
наставницама и учитељима гимназије, који
наручише из Москве „бувар“ (лијеница,
„такулин“) са златним именом начелнице
с једне стране, а с друге имена подноси-
лаца тога дара. У то су ставили писмени
опроштај, потписао свим учитељским особ-
љем. 18 децембра, кренули су сви из веће
дворане у начелничин стан, пред свијем
председник педагошког савјета г. Драни-
цин, и подијелише Софији Петровној тај
опроштај. Речено је том приликом много
лијенијех и срдчних жеља; но главно је
било сјутрадан. На подне скупили су се
све ученице и учитељке да се опросте с
бившом начелницом и да се прикажу новој,
грофињи Коновничиној. Кад је дошао на-
челник губерније, старалац гимназије и
управитељ школе на и председник педаг.
савјета, почела је молитва за срећна пута,
а по том је катихета почео говорити
слово; по он га не мога довршити, глас му
задрхта, стаде зборити кроз плач — и
заплакала се и она којој збораше, запла-
кала се и много ученица. Затим се васпи-
тавице разлиле по разредима, а Софија
Петровна нила је у сваки, праттала се
са сваком ученицом обашка; скоро свака
је плакала, свака је добила слику своје
начелнице. Учитељско особље добило је
кабинетну слику.

При поласку путнице скупило се било
на жељезничкој станици врло много васпи-
таница, све учитељско особље и многи
Рјазанџи и Рјазанџке, жељели сви да се
још једаред опросте са уваженом и дуб-
љеном начелницом. По сред срдчних ри-
чени муњног опроштаја, по сред понуда
цивијећа, ето Козловски воз, а из „вокзала“
изађе Софија Петровна, а за њом гомила
пратилаца. Док није кренуо воз, била је
платформа дунком пуна млађаних, уплака-
них лица, одраслих и недораслих дјевојака.
С. П. Мертваго стајала је на вратима
вагона и још се једном праттала са сви-
јем. Странци, зачуђени том необичном по-
јавом, гледали су живо тај опроштај; многи,
да боље виде, ишли су се на банке и ска-
мије платформе. Ја сам случајно био гле-
далац те видјех занимљиву једну појаву:
Један сељак бјеше се успео на банак, ал'
ето ти дије уплакане гимназистке те се
осјекуше на њега „пугите нас да видимо
— то наша начелница креше, а не ваша“, —
он им исти час уступи мјесто.

Ако се каже, а кашто не без основа,
да васпитаоци у нашим училиштима, да-
јући рада само уму дјечијем, не тичу српа-
им, занемарују душу им, — то је по свему
реченом очевидно, да се то никако не смије
казати за рјазанску женску гимназију, —
ту се с дједом поступа најироствије, на

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

ВЪ ЧЕРНОГОРИИ.

Шель я дорогою снѣжной. Кругомъ лишь стремнины
Ясной январской луною предъ мной свѣщались;
Звонко хрустѣлъ бѣлый снѣгъ подъ ногою моею!
Зарко слѣдили за мною далекія, яркія звѣзды.
Быль я одинъ въ эту почъ въ Черногоріи дальней.
Все дорогое для сердца осталось въ любимой отчизнѣ.
Быль я одинъ въ этотъ мигъ — и средъ горъ безкопечныхъ
Странникомъ робкимъ я шель между снѣжныхъ обваловъ.
Мѣсяцъ свѣтилъ мнѣ, и звѣзды порой улыбались . . .

Но я не вѣрилъ природѣ, и въ это мгновенье
Прелести почи казались мнѣ безразличны!
Чувство глубокой тоски наполняло мнѣ сердце,
Старое горе вскинуло во мнѣ попеволь!
Думалось мнѣ: „надъ тобою блестящее небо;
„Снѣгъ предъ тобой непорочный, который досель
„Знаетъ одинъ лишь полетъ въ свѣтло-чистомъ эфирѣ,
„Знаетъ лишь звѣздъ и луны равнодушной сиянье;
„Здѣсь средъ нѣмага пространства, въ горахъ одинокихъ
„Ты — человекъ! . . . ты не знаешь ни чуждаго ига,
„Ни оскорбленій, ни злобы! Ты гордъ и свободенъ!
„Ты тутъ одинъ предъ лицомъ всемогущей природы!
„Такъ позабудь же о людяхъ! . . . Забудь и любовь ты!
„Люди и страсти — ничто передъ этимъ покоемъ!
„Счастье и смерть ихъ — ничто передъ этимъ величьемъ!

Но оскорбленное чувство мнѣ вновь говорило:
„Нѣтъ, не на лонѣ природы искать утѣшенья,
„Нѣтъ, не найти тебѣ радости въ людяхъ жестокихъ!
„Холоденъ снѣгъ, — и луна не слѣдитъ за тобою . . .
„Звѣзды смѣются — и только! а смѣхъ не утѣха!
„Нѣтъ, ты одинъ и одинъ! . . . ты оставленъ въ пустынь! . . .
„Будь же ты мужемъ! носи ты презрѣніе въ сердцѣ!
„Если погибнешь, — никто о тебѣ не заплачетъ! . . .
„Если останешся живъ — самъ смѣяться ты будешь! . . .

Только земному лишь въ мѣру отпущена сила;
Горы промель я, въ долину спустился, и слабость!
Дѣтскую слабость почувствовалъ я отъ мороза!
Дальше идти я не могъ. И на снѣгъ опустился.
Въ эту минуту я сонъ бы считалъ за блаженство,
За величайшую, райски-желанную радость!
Холодъ сжималъ мои члены, а звѣзды твердили:
„Если уснешь ты, повѣрь намъ, твой сонъ непробудный. —
„Будемъ до утра ласкать мы улыбкою сладкой!
„Лягъ и усни! . . . Ты несчастенъ, усталъ и одинъ ты!
„Мы, неизмѣнныя, звѣзды всегда неизмѣнны!“

Но я поднялся, звѣздамъ вѣковѣчнымъ не вѣря.
Чувство животного страха меня охватило!
Смерть испугала меня — эта смерть среди снѣга;
Я поднялся и взглянулъ — и — о Богъ! — предо мною
Гдѣ-то вдали увидалъ я огонь, чужъ свѣтавшій.

душевије. Грађанство то увије цијепти и остаје навјек захвално таквијем учитељу.

(*Пароводско Друштво*.) У течају прошле недјеље стигли су предсједништву привр. одбора овога друштва извјештаји још из неких мјеста, гдје се уписивање акција није могло завршити до 15 Децембра пр. г. Тако је стигло: из Загреба: 6 новијех акционара, из Карловца 5, из Пакраца 2, из Новог Сада 1, свега 14 новијех акционара. Према томе има се листа акционара, саопштена у прошлом броју овога листа, овако допулати:

- 1) Загреб . . . 10 акција, 5.000 фран.
- 2) Карловац . . . 9 " 4.500 "
- 3) Нови Сад . . . 5 " 2.000 "
- 4) Пакрац . . . 2 " 1.000 "

Кад се горњих 14 нових акционара придаду дојаконшијема, онда укупни број изгледа овако:

- А) Црња Гора 523 акције . 261.500 ф.
- Б) А. Угарска 165 " . 82.500 ф.
- В) Русија . . . 2 " . 1.000 ф.

Укупно 690 акција . 345.000 ф.

Још се са многих страна очекују извјештаји о упису акција, који ће, надамо се, бити повољни.

(*Нарастос*.) У петак 15 о. м. био је годишњи нарастос са службом блаженочиницу митрополиту Илариону у парохјалној цркви свете Гусоје, гдје је покојник и сахрањен. Чинодјејствовао је преосвећени митрополит Митрофан са више свештеника и својим протођаконом. Ту се већи број поштоваца и знацаца искупио, као и разне грађанске власти са ђацима и професорима, да покојнику укажу ону љубав и поштовање које је и за живота свога у народу своме уживао.

У петак 8 јануара јавило је братство манастира Савине у Воци Которској најпој. светој Митрополији, о смрти глумца **Венијамина Вујиновића**, да се на 3 сата по поноћи у вјечност преселио полије кратко болести. Митрополијско свештенство, сјутра дан 9 јануара, држало је нарастос за оној његово племените душе, којом је Црну Гору као братску земљу ватрено љубио.

Покојник је из те љубави нарочито дошао на Цетиње у мају мјесецу 1886 г., те га је Преосвећени Митрополит, као љубица свога, у путовању на тројичинску прославу са собом у Острог повео, те је видно ону земљу за којом је у младости тежио. Пролазећи блатом преко Плавнице, Подгорице и Бјелопавлића до манастира Острога, рекао је: „Срећан сам, кад по дивној и питомој Зети могах пропутovati да виђу овај српски земни рај, који изобилем Италији не уступа.“

Отац Венијамин био је срцем и душом примјерни калуђер, побожан, искрен, слободњак и родољуб, да му се од свију знацаца на душе рећи може: Оче Венијамине, Бог ти покој дао и лака ти црна земља! **Ф. Р.**

К њ и ж е в н о с т .

Уредништво је примило на приказ: **ОМЛАДИНА**. Часопис за науку, књижевност и друштвени живот. Издаје Уједињена Омладина. Излази два пута мјесечно. Год. I. 31 децембра 1887. Бр. 2 и 3. Уређује и одговара С. Кузић. У Биограду. Штампарија задруге штампарских раденика.

Садржај: Србија и јединство српства. — Понастанк породице, приватне својине и државе, од К. Маркса. — Учарки, приповијетка Св. Ј. Гавриловића. — Критички поглед на историју Срба. — Умна својина. — Наш друштвено политички. — Књижевност. — Српском народу, од „Побратимства“. — Претплатни позив. — Библиографија.

НЕКАД И САД. (Одговор г. Ст. Д. Рибарцу). Пише Ст. Максимовић. Поводом оптужења г. г. Николе Бабаковића, Пера Тамбураша и осталих за убијство Живојина Миливојевића. Биоград. Штампарија задруге штампарских раденика. 1887.

СТАРИНАР српског археолошког друштва. Година IV. — Број 4. У Биограду. Краљевско српска државна штампарија. 1887 године.

Садржај: 1. Двије старе цркве у књижевачком округу, од Јов. Минковића, стр. 101. — 2. Биљешке о неким старинама у граду Корчули — и даље — а на „примједбе“ г. Ф. Радића, од Вида Вулић-Вугасовића, (свршетак), стр. 107. — 3. Камен темељац једне језуитске цркве од године 1732 у Биограду, од М. Валтровића, стр. 123. — 4. Српске црквене старине, од М. Валтровића, стр. 128. — 5. Разне вијести, од М. В. стр. 130. Са четири таблице.

СМОТРА. Мјесечник за опћу просвјету. Уредник Милан Грловић. У Загребу мјесеца октобра 1887. Свезак X. Година I. Загреб. Власништво, штампа и наклада К. Албрехта.

Излази сваки мјесец на четири табела. Сви се чланци награђују и штампају било латиницом или ћирилом, како су припослани и правописом којим су писани.

Цијена за цијелу годину (12 свезака) 5 фиор. а вр., на пола године 2 фиор. и 50 новч. на четврт године 1 фиор. и 25 новч., појединим свезакама 50 новч.

За поштење рачуна се већа поштарина.

Огласи према цијенику и договору с уредништвом.

Уредништво налази се у Загребу у Прерадовићевој улици бр. 42, те се имају искључиво онома шилати сва писма, књиге, новине и новци.

Одправништво налази се у Дугој улици бр. 26.

Садржај: 1. Лепушић, Иван: Хај-

дук Горитак и љуба му Драга. Из почетка 19 стољећа. — 2. Сундеић, Јован: Једној мајци пригодном преминулог јој сина. — 3. Кошчић, Вјеслав: Плаћа издајници. — 4. Мажурановић, Фран: Петар или Павла? Босанска алегорија. — 5. Смичкилас, Таде проф.: О постанку Гундулићева Османа. — 6. Милас, Матија: Језичне сметанице. — 7. Др. Брикнер, Александер: Прилози повјести милошћу (III—VIII). — Башић, О. Петар К.: Црте повјесничко земљописне о становницима Кимбасије. — 9. Умјетнички Разглед: IV. Осврт на минулу позоришну годину. — 10. Ситне вијести. — 11. Библиографија.

Литературна приложена у газету **ГРАЖДАНИНЪ**. Децембар 1887. С. Петербург. Типографија Товаришества „Общественная Польза“. Большая Подъяческая, д. №39. 1887. 247 стр. 8 е.

О г л а в л е н и е :

Два војни (поема). — Добрије дружба (комедија). В 5 ти дјелствјих И. Зариной. — При диву (разказ). Болеслава Пруссо. — Контузија в мирное время (разказ). С. Чубукова. — Необдуманый шаг (комедија). В 2 хъ дјелствјих. А. К. Ольгина. — Охота пуце неволи. К. Тхоржевского.

Од нове године појавио се у Биограду нов политички лист „Поклич“, излази три пута недјељно, уредник му се зове Окица Глушчић, а обриче да неће служити ни једној странци.

Читамо да су се и други листови покренули, као и пр. „Велика Србија“, уредник Стев. Вл. Кабански, по како нијесемо примили ни објаве, а како ли првог броја, можда се „Велика Србија“ још није остварила.

П р о с в ј е т а .

МАТИЦА СРПСКА.

Састајак књижевног одјељења 30 децембра 1887.

Књижевни одбор подноси извјештај о своме раду од посљедњег редовног састајка књижевног одјељења до данас.

У том извјештају напомиње се ово:

Љубомир Петровић — Љубинко поднио је за награду дјело своје под насловом: „Суђаје“, драмолет у 2 чина, с пјесмањем. То дјело било је издано на оцјену члану Јовану Грчињу, који је учинио био неке примједбе на њега. Писац је то дјело своје према примједбама одјенивачким поправно и на ново га поднио, па кад је споменути одјенивач то исто дјело прегледао и јавио, да заслужује награду, примљено је речено дјело за „Бетониса“ и писцу је одређено у име награде 30 ф.р.

На основу оцјене члана Јована Грчића примљена је за „Бетониса“ шаллива игра у 1 чину од непознатог писца под насловом: „Сакрва“ и писцу је одређено у име награде 50 ф.р.

Послије досуђене награде отворило се дјелу приложеном запечаћено писмо, на ком се налазило пети натписе као и на самом дјелу, те се видило, да је ту шалливу игру написао Мита Калић.

Према мишљењу члана Јована Бороте о оцјени Мите Нешковића на дјело Николе Ђ. Вукићевића: „Прва настава у вјери за православне цркве ученике I. и II. разреда основних школа“ — издана је иста оцјена уреднику „Бетониса“, да по свом увиђању с њом поступи.

На основу оцјене члана Аркадије Вараџина примљен је за „Бетониса“ чланак Мите Нешковића под насловом: „Шта се до данас радило на удружењу српског учитељства“ и писцу је одређено у име награде 50 ф.р.

Нијесу примљена ова дјела и чланци:

1. Оцјена Мите Нешковића на 8 свеску „Књига за народ“, што је написала Милена Симићева под насловом: „Главнија правила о практичном васпитању дјете“.

2. „На Голготи“, пјесма од непознатог писца.

3. „Препише записа, који се налази на корицама протокола критских филијалне цркве Мапутске од 29 јула 1751“, од Никодима Вукашиновића.

4. „Грађа за геологију и минералогско-петрографску збирку околине Ваљева“, од В. Младеновића.

Непознати писац поднио је на расписану награду од 50 дуката из задужбине Јована Стојића и жене му Терезије дјело под насловом: „Естетика, Српски намијељена књига“ с мотом: „Нит сам луда нит одвише мудра, нит сам вила да збијам облаке, већ дјевојка, да гледам преда се“. То дјело издано је на оцјену члановима књижевног одјељења: Мити Петровићу и Васи Вујићу.

На позив српског академског друштва „Зоре“ у Бечу заступали су ово друштво потпредсједник књижевног одјељења Светозар Савковић, и члан Миша Димитријевић на светковини стивривења, освештања и предаје надгробнога споменика гуелара — пјесника српског устанка Филипа Витићу на велику Госпојину у селу Грку у Срему.

Југо-славенска академија знаности и умјетности у Загребу изјавила је своје топло саучешће у великој тузи, која је ово друштво постигла смрћу несласљивог јој предсједника др. Ђорђа Паточевића.

Одређено је, да се дочека програм одбора за прославу 100 годишнице Вукове у Биограду и да се према томе послједи учини што треба за достојну прославу те светковине у „Матици“.

Изашла је 151. свеска „Бетониса“, а 152. сада се доштампала, на како није дошао обећани чланак: „Трагик српскога језика“, то је свеска штампана и без тога чланка.

На позив овога друштва одговорно је патријарх српски, да не може наредити, да се пок. Нестору Димитријевићу, народном добротвору, подигне на гробу му достојан споменик, с разлога тога што се приходи задужбине Нестора Димитријевића, по његовој наредби, израженој у опоруци му од 10. (22.) јануара 1836. чланак X. 1. могу употребљавати само на васпитање српске младежи.

Патријарх српски на темељу тројне кандидације, поднео је писмо из заједничког сједишче књижевног одјељења и управног одбора од 21 окт. (2 новем.) о. г., подијелио је стипендију из закладе пок. Нестора Димитријевића у годишњем износу од 150

Признакъ жплнца, простаго крестьянскаго дома,
Дома, гдѣ бѣднѣй и скромнѣй селякъ — Черногорецъ
Русскаго можетъ быть встрѣтитъ, какъ брата роднаго,
Можетъ быть ибѣтъ... вѣритъ въ чувство въ нашъ вѣкъ невозможно, ..
Но этотъ свѣтъ оживилъ меня. И хотъ усталѣ
Вновь я отправился въ путь и, дошедъ до порога,
Робкоѣ рукоѣ я, рукоѣ утомленноѣ ударилъ
Въ дверь запертую. „Кто будешь ты путникъ! скажися!“
Слышу я голосъ — исполненный ласкою голосъ.
„Братъ твой — Московъ!“ — отвѣчалъ я невольно смущеннѣ.
„Если Московъ ты — то домъ для тебя мой отворенъ!“ —
Руку мнѣ сильно пожавши сказалъ Черногорецъ.
„Только входи и согрѣйся скорѣ несчастнѣй!
„Холодъ и вьюга тебя, о, мой братъ, утомили!
Въ комнатѣ бѣдноѣ — сейчасъ же на плитахъ холодныхъ
Жаркоѣ огонь развели; я сидѣлъ на скамейкѣ,
Рядомъ уѣлся хозяйнѣ съ улыбкою доброѣ;
Вышла хозяйка въ лохмотьяхъ, но гордая видомъ,
Руку мнѣ молча цалуеть — какъ истоѣ славянкѣ
Еѣ захотѣлося путника ласкою встрѣтитъ!
Шумно трещали еще не просохнѣй вѣтки;
Ярко пылали два дерева. Сладкимъ покоемъ
И стариною славянскоѣ, далекоѣ отъ злости
Запада гордаго вѣяло все въ этомъ домѣ!
Я задремалъ. Но внезапно — мнѣ чудится кто-то —
Тихо подкрался къ колѣнямъ моимъ и смѣется.
Вѣки поднималъ я, и вижу: мальчишка трехлѣтнѣй,
Возлѣ меня удивляясь, хохочетъ и пляшетъ!
Взялъ я его себѣ на руки съ смѣхомъ невольнымъ:
Былъ онъ такой и веселѣй и глупѣй и мизѣ,
Точно котенокъ, который играетъ близъ печки.
Только-что взялъ я ребенка — онъ къ груди прижался,
Только прижался — согрѣлся и сонъ овладѣлъ имъ!

И одиноки среди этой свѣжкоѣ пустыни,
Подъ завываніе злбнаго вѣтра ночнаго
Сердце мое вновь любовью ибжноѣ согрѣлось!
Нѣтъ! если русскѣй случаю не затеряныѣ въ свѣгѣ,
— Только сказавши: „я русскѣй“ привѣтъ получастъ.
Нѣтъ, если русское имя такъ славно и сильно,
Если еще наша связь такъ тверда и понятна —
Не одинокъ я на свѣгѣ! Любовію въ мирѣ
Зидается счастье наше въ теперешней жизни!
Этой любовью создается и счастье славянства!

Часть пролежалъ милѣй мальчикъ вблизи моей груди;
Послѣ проснулся и тотчасъ-же съ славноѣ улыбкоѣ
Сталъ лепетать мнѣ почти непонятныя рѣчи.
„Что ты съ нимъ возишься?“, Съ смѣхомъ сказалъ Черногорецъ.
„Вонъ! Мальчуганъ!“ но въ глазахъ и словахъ его было
Что-то такое, что русскому сердцу сказало:
„Я, Черногорецъ, тебѣ благодаренъ за сына!“

Въ путь я отправился — мѣсяцъ свѣтилъ мнѣ привѣтно;
Снѣгъ непорочнѣй мнѣ очи ласкалъ бѣлзною,
Звѣзды смѣялись — но смѣхъ не дразнилъ мое сердце!
Все это сдѣлалъ надъ мною безхитростноѣ ласкоѣ ребенокъ!

Ц е т и њ ѣ , 6 л и с т в а 1 8 8 8 г о д ѣ .

В. Б. Пассекъ.

фор. Милошу Пејићу, ученику II разреда гим. у В. Бечкереку.

Питомци добро су се владали у опште, прегледане су и у реду су нађене свједочење им, а тако исто и расправе, које су питомци Павла Јовановића дужни поднели на српском језику о ма ком предмету што га слушају.

Позвани су били сви овдашњи штампарии и књижари, да поднесу своје понуде у погледу штампања и издавања „Књига за народ“ из задужбине Петра Кољевића. Од свих понуда прихваћена је понуда књижаре Браће М. Поповића као по свој друштву најповољнија и најпробитачнија, и утврђени су одбор умовљен, да са том књижаром утврди уговор на 6 година дана, ако пристане још на неке нове услове, које је књижевни одбор од своје стране захтјевао.

То је у главном урађено на три саставна књижевног одбора.

Књижевни одбор подноси извјештај о раду одбора за издавање „Књига за народ“ из задужбине Петра Кољевића.

За ту библиотеку за народ примљена су ова дјела:

1. „Одмор и доказица“, поучне приповијетке за народ, које је по Стевану Нађу слободно прерадио непознати писац под тим условом, да писац то своје дјело поправи према приједбама оцењивача Дра Ђ. Дера и Св. Савковића. Дјело ће се штампати у 2 свеске, а писцу је одређено 12 фор., у име награде по штампаном табаклу.

2. „Исприце из светог писма (по Давидићеву и Вуковићеву преводу) за поучу народа написао проф. Др. Ђорђе Дера II. Нови завјет“. Писцу је одређено 12 фор. награде по штампаном табаклу.

3. „Кад ће блии кини“ (Тумачење народног вјеровања) За народ написао Стеван Милованов — ако писац поправи то дјело своје по приједбама оцењивача Дра Милана Јовановића-Бутута.

На општењу је издано Дру. Ђорђе Дери и Аркадију Барађавину дјело под насловом „Вој на Косову на Видов-дан“, трагедија у 3 чина, од Милана Осветника.

На захтјевање израђено је писцу Светозару Шапраку — Нишићу дјело му под насловом: „За дане одмора. Књига за дјецу и младеж“.

Како слабо етичку дјела о народној привреди, економији, трговини и индустрији, издан је на ново позив на књижевнике, да пишу нарочито така дјела, која ће распрострајати по народу нашем здрава начела о народној привреди и која ће народ учућавати како и шта да ради, да би могао напредовати у обрађивању земље, у трговини и индустрији.

Извјештаји узети су на знање и на управљено мјесто у одбор за издавање „Књига за народ“ из задужбине Петра Кољевића, бира се потпредседник Новак Радонић.

Српском народу.

Колико је велика згода по нашу књижевност рођење великог pjesника Гундулића, свједочи нам оно дивно занесене, којим су сва срп. акад. друштва устала да што свечаније прославе тај сретни дан и да се одуже ономе човјеку који је српску књижу до оног врхунца подигао, до

којега се у оно доба није приближио ни један словенски народ на Балкану.

Ево се навршила два и по вијека од када је слави пјесник умро а још у домини његовој, у питому Дубровнику не диже се никакав споменик, који би овјековчио име пјесниково и који би био доказ туђину како су потомци харни и како се Дубровник, најљепше бисерно зрно у низу српских градова, горди, што је колијева био сјеваоцу „Осману“.

Треба дакле да се одужимо, да покажемо народност своју — Гундулић је онај, који је прије два и по вијека пјевао неумрлим стиховима славу словенског народа а особито славу и горле невоље српског народа; и тако у епоу својему оставио је потомцима усмену своје гордо, ти, што је син таког народа и усмену нарицања над јадима, под којима је стекао српски народ — његов властити народ. Крв му је говорила и као Србин није могао овом племенитом подвизању изабрати.

Овом човјеку клањамо се и дигнимо му споменик приједом његова имена; ово је дуг, који нам још лежи на души.

Српско акад. друштво „Србадија“ у Грацу приредиће на дан Српства 2 (14) фебр. 1888. свечаност, којој је цијел, да што свечаније прослави великог српског пјесника и да куни прилоге за подизање споменика му у Дубровнику.

Друштво се нада, да ће се српски народ што љепше одазвати на овај позив, знајући како је код свих Срба будна народна свијест, увијек орна, да се одужи онима, који су за њу радили и живјели, као што је за њу радио и живио Гундулић.

По својој снази ми ћемо радати што нам буде могуће, али нам, ти српски народе, буди на руци; од тебе очекујемо помоћи и прилога, да се што достојније прикажемо граду Дубровнику и спомену великог нам пјесника.

У Грацу, 8 јануара 1888.

Српско акад. друштво „Србадија“

(Прилог се шаљу: Serb. acad. Verein „Srbadija“ Graz, Universitat.)

Пододборима и повјереницима „Друштва светог Саве“.

Према доблесним одговорима појединих друштвених пододбора Главни је Одбор на свом састанку 22 ов. м. одлучио: да друга годишња скупштина Друштва св. Саве“ буде у Крагујевцу на дан 17 јануара 1888. године.

Јављајући ову одлуку томе пододбору, Главни му Одбор доставља до знања и хвале достојно одобрење гоен. министра грађевина: да се одређеним изасланицима појединих друштвених пододбора да бесплатан подвоз жељезницом до Крагујевца и натраг, како би се на тај начин изасланицима олакшао долазак на скупштину. Тога ради нека тај пододбор што прије јави Главном Одбору имена својих изасланика и свачију најближу жељезничку станицу, те да би се на вријеме могле свакоме послати жељез. подвозне карте. — Осим овога разумје се да ће сваки изасланик путовати на скуп. о свом трошку.

Све што је овдје казано о пододбор. изасланицима, вриједи и за друштвене по-

додао: „лијепи, добри г. Беара, али чудан човјек, господине“. Класична је код њега била навика трљања длан о длан кад би га што непријатно дирнуло. На своју спољашност, чистоћу, одјећу, обућу није ни мало пазио. Гдје је ред око себе и на себи ту нема нереди у души. И у његовој соби и библиотеци није било реда, осим што би књигу, коју би волио, као географију Балби, Марка Пола и др. дао укоричити, из којих је по неколико пута неке главе прочитао, али цијело дјело није никад прочитао. Друштво ван локалне и позиве у пријатељске куће није волио. Од игара волио је само биларду и сви се сјећамо е каквим би задовољством подвизивао: „10 добрих дотурина, чекај докто, 20 добрих старцу нашем!“ Пушио је сувине, а кад се што рђаво о другогме говори, пуштао је дугачке колутове дима или би се дигао из друштва. Чувао се вазда да се коме не замјери, да коме не нахуди, зазирао је од свега. Противно својој домаћој навизи трудио се да створи својим љубљеним пчелама поредак и комодитет, измисливши особито устројство улишта. Још прије петнајет година развио је и говорио о регретним мобиле, т. ј. о сили, која би сама својим механизмом замјенила у индустрији снагу воде, водене паре и електриштва. Куповао је неке птице, на давао олово, док му то слуга није на поље изабацио. Људе, који у данашњем стању науке држе и доказују да је то могуће, рачунају обично у психопате, у душевно болесне.

Из ових и овим подобних црта из његова живота види се да покојник није био нормалан човјек.

У какву ће врету болести уврести њекар на пр. његово трљање длан о длан?

вјеренике, ако би и они хтјели на скупштину доћи.

У Биограду, 20 дец. 1887.

Председник Главног Одбора „Друштва св. Саве“, Свет. Никола Јевећ. Пословоља, Пера Ђорђевић.

Примили смо овај позив:

Управа српске народне школе у Трету приређује на дан 14/26 јануара 1888 у просторијама овдашње црквено-православне српске општине

БЕСЈЕДУ

у славу свога покровитеља и просвјетитеља СВЕТОГА САВЕ

уз припомоћ неколико родољуба; на коју има част позвати Вас, да би ту народношколеку световину својим присуством увеличали. Управа.

Почетак у 8 часова у вече.

Распоред: 1. „Ускликимо“; пјевају ученици. — 2. Говор; држи преч. г. Саватија Кнежевић, парох. — 3. „Нек дунман види“; угаљео Д. Јенко; пјева хор. — 4. „Малена сам...“; од З. Ј. Јовановића; декламује ученица Софија Јовановићева. — 5. „Там је стоји“; угаљео В. Љениски; пјева хор. — 6. Српско-народне мелодије“ за гласовир, од Ј. Кавке; свира госпођица Марија Кнежевићева. — 7. „Груда земље“; од Љ. Ненадовића; декламује г. Б. Живковић. — 8. „Сарађање“; угаљео В. Клаић; пјева хор. — 9. „Збогом“; композиција Јосипа Маринковића; пјева басолог Ј. Анчић. — 10. „Поћи стражари“; угаљео Ив. пл. Зајц; пјева хор.

Управљаће хором г. Ф. Синико.

ЧИТУЉА

† Ђорђе Малетић

српски књижевник.

Ономад у суботу пред подне премицу је у Биограду Ђорђе Малетић, српски књижевник, један од најстаријих радника на књижевном пољу. Кога смрти покосила је живот, који је кроз цуних педесет година био у служби народној. Рођен е ова стране, он је Србију служио истрајно и био јој је један од најбољих њених синова. Образовао је читаву покољења и сви скоро данашњи државници и књижевници српски били су његови ђаци...

Ђорђе Малетић родно се у Јасенови у Балату 1 марта 1816 год. Оца му је био свештеник. У Јасенови и Бијелој Цркви изучио је основне школе у немачку школу. Гимназију је учио у Ораховици и у Карловцима, а филозофске науке у Сегедину. Крајем 1838 год. дошао је у Србију, гдје је ступио у државну службу, поставши 25 јануара 1830 год. помоћник судског секретара у Крагујевцу. Те исте године последи проглашења устава постављен је за експедитора у министарству унутрашњих послова. У то вријеме је кнез Милош оставио владу. Кад се влада премјестила из Крагујевца у Биоград, Малетић је постао

Усред обичног разговора у кафани, на улици, при предавању у школи као неком неодољивом силом стана снажно трти ругу о руку, лице му покрвени, а очи уири непомично на више. То траје неколико секунда, па и преко једног минута, обазре се на десно и лијево, стане мигати очима као да се из неког сна пробудио и пита, или се сам сјети, на чему је био стао, те мирно продужи. Многи би се ђаци при том његовом настану извукли невидовно наоље, а други, који говори лекацију, очитао би из несташлука у мјесто задатка оченан и проферор би му дао добру билешку. Оваки настан е тренутним губитком свијести без ијене на устима даво е познати у медицини, под именом мале епилепсије, petit mal. То је мала надавица, што је покојник по казивању имао још из основне школе, уз грчевито трљање дланова.

Ако раздијелимо душевну дјелатност на троје, на осјећања, мишљење и вољу и сваку одјељно проширатимо, то ће нам се за живота покојника показати у овом стању. Претставе, образовање из њих појмова, памћење, асоцијације идеја, умозакључивање, једном ријечи сви моменти и све операције ума биле су код покојног Беаре у најбоље стању. Г. проф. Јовановић показао је у прописом броју овога листа каквог је ума покојник још за свог ђаковања био и какве је непобитне логике био доцније у животу у свему што је знао.

Но људи нијесу просте машине да ти упечатли, претставе и мисли не оставе трага у нама, већ изазивају у нама субјективне појаве, пријатна осјећања, радост, љубав, весеље; или напротив непријатна осјећања, жалост, тугу, сажалење. То е лична осјетљивост. Срећа човјекова, вели Шопенхауер, зависи од неса самога, од

секретар управитеља вароши Биограда. Али му то мјесто није годило, нарочито е тога, што је као српски чиновник морао е аустријским коопулатором да води прешиску на немачком језику. На тог невзгоднога положаја буде 19 априла 1841 год. премјештен за секретара српске агенције у Вукурешту. Њему је тешко било из Биограда отићи. У то вријеме био је у Србији као писац државних закона др. Јован Харић (Милош Светић). Ово Харића била се некупила српска интелегенција, у ком је колу био и Малетић. Њему је тешко пало оставити то друштво. У Влашкој је, камо је бис отишао, такођер посаузио својој новој отаџбини. Међу тим бунке буну Буџићева против кнеза Михаила. Малетић остао Вукурешт и дође у Земун кнезу Михаилу. Послије неког вријемја допуште му, да се емије вратити у Биоград. Ондашњи министар просвјете Пауи Јанковић прими га као писара, или боље рћи као дијурнисту. Начелик је тога министарства био српски пјесник Ј. С. Поповић, који је Малетића јако пазио. Али све је било бадава — ваљало је као Обреновићевац, е тога је био 1844 г. из државне службе отиштен. Малетић тада пређе у Земун, гдје је остао од 1847 г. У то се вријеме Харић Светић завади е Вучићевима и усудијед тога је хтио да у друштву е митрополитом Рајаџићем у Новоме Саду покрене српски лист, и Малетићу понуди, да се прими уредништва. Малетић је био у томе готов да се прими тог посла, али га некако у исто вријеме позову натраг у Биоград и Раја Дамјановић понуди му редакцију „Повина читалница биоградског“ На скоро последије тога 1848 год. буде постављен за професора гимназије биоградске, а 1859. за управитеља исте гимназије. На том мјесту остао је, док није 1878 год. стављен био у заслужено стање покоја.

Поред тешке управничке дужности у гимназији, коју је управљао скоро 20 г., Малетић се примао радо и других дужности и послова. Имао је удјела скоро у свима школским комисијама у Србаји. Осим тога био је највише члан, на председник великог школског одбора, који је подигао и уредио биоградско позориште (12 фебр. 1870.), а за тим и управитељ тога позоришта (6 јануара 1871.). Под обновљеном владом Обреновића био је као кнежев посланик више пута 7 година) члан народне скупштине. На тој скупштини он је 1878. покренуо мисао о главном просвјетном савјету, који је установљен 1879 г. према не у свему онако како је он предлагао. Од 28 јануара 1848 г., члан је „Српског Ученог Друштва“, од 1874. члан одбора „Чуићеве Задужбине“.

Његов књижевни рад почео је још прије 50 година. Школеке 1835—6 год. саставио је био у Сегедину Јов. Суботић од тамошњих лицејских ђака књижевну друштину, која се звала „Јединије“. У тој дружини био је члан и Малетић. У дружини су се читали преводи и оригинални састави, понавјашне pjesме.

Чим је дошао у Србију, почео је давати прилоге у Војаревићеву „Голубицу“. То су били преводи у прози и стиху и оригиналне pjesме. Осим тога давао је своје саставе, махом pjesме, и у књижевни додатак биоградским „Српским Повинама“ и у друге часописе. Главни књижевни рад Ђорђе Малетића врзао се око поезије. У

његове реакције на спољне утицаје. Не пита се шта се Петру или Павлу догодило — изузимајући у опште велике несреће — већ како ен то осјећа. То зависи најприје од првобитне наше организације, а друго од дневног нашег физичног здравља и расположења. Неки су људи од природе меланхолици са мрачним мислима, а други од природе весели. Један и исти појав дјествоваће на њих различно. Један и исти појав дјествоваће на једно исто лице данас кад је здраво и весело овако, а сјутра кад је нервозно и кијејло, произвешће тужан упечаток.

Покојник је имао ту симпатичну страну: меко срце и веома осјетљиву душу. Што је обичном човјеку индиферентно, ту он страда.

Трећа особина душе, то је воља. Свака представа више или мање производи у нама неку жељу, побуђује на неки покрет, рјешава на неки дјело. Слобода је воље условна. Сви људи немају једнаку силу воље. Наполеон је, чини ми се, рекао да је тврда ријешеност највећа мудрост у животу.

Правилно васпитање треба да развије подједнако све те три стране духовног бића. Ту је основа ервне равнотеже наших душевних способности, без чега нема мирног и плодног рада, нема среће у животу.

Колико је покојник био јак својом пјетелигенцијом, толико је био нејак осјећањем и вољом.

(принте се.)

Самоубијство проф. Беаре.

Самоубијство у српском народу у опште, а посебно код нас у Црној Гори још хвала Богу није честа појава, и заслужје да се сваки случај подробно забиљежи. Својим знањем, поштењем и добротом покојни је Беара оставио тако добро име, да ће се то знање, његово понашање, особине, изреке и његова не-привредна смрт дуго спомињати.

Остављајући педагогу и моралисту своје, ми ћемо покушати да погледамо на њега са стране психолого-медицинске и објаснимо узрок његове смрти.

Беара је био особењак. Није као обични смртни ишао утвреним стазима нарађених идеја, готовога мишљења, и обичног морала. Дружину је читао, на свој начин размисљао, по својему владао се у животу. Био је сувине добар. А сувинша доброта исто је тако ријетка појава као генијалност у свијету. Усјед тога што су неки велики људи подудили од претјерана умнага напрезања има психолога, који довадују да су генијалност и лудило веома блиски и сродни. Са истим привидним правом могао би строги алијениста, њекар душевних болести, исто тврдити о изванредној мекости срца и доброту карактера.

Не само ми школовани, обични људи него и паш сељак, здравога смисла, могао је примјетити да пок. Беара није био као и други људи. Кад би ко што запитао његовог слугу у врту, овај би на крају

*) Осим самоубијства проф. Андре Кипћанића и једног гимназијског у Биограду, који се убио што је био на испиту вредности, овданио није било случаја међу интелегентним младома.

ПАМЕТАР
за мјесец јануар.

појезији има он лирских, епских и драмских pjesама. Међу првима има ведрих pjesама, ода, елегичја, загонстака, патнуса и т. д. Међу другима има три сјева: „Три побратима“, „Сватова“ (ову по народној причи написао јесу писак је у пошљедње вријеме, осим метрума, прерадио; али та прерада није још штампана) и, у рукопису, „Боже правосудје“. Написао је једну приповијетку, „Неприродни сн“ која је изишла у Андрићеву „Зимзелену“ 1858. Али је драмска појезија најзрелија појетска рађа Малетићева. Написао је ове драме: „Споменик Лукијану Мушичком“, „Апостола великом Карађорђу“, „Српски хајдуци“, „Михајло цар бугарски“ (ове двије драме сад су у рукопису направљене а друга од њих преведена је на српски), „Посмртна слава виеза Михаила“ и, у рукопису, „Душан Силић“. — У књижевном раду Малетићеву одмах последије појезије долази естетика и критика. Осим краћих естетичких чланака и расправа оригиналних и преводних (као: Батовић Страхиња, расправа о pjesми народној петог имена, „Различна сматрања о разним естетичким предметима, из Шилера“ и т. д.) написао је за школку потребу Теорију поезије, која је изишла у два издања, и Реторику у двије књиге. На овом пољу је најзрелија његова рађа на естетичкој критици. Најзрелије су му критике: о pjesама Вукашина Радишића (у Подунавци 1844), о првој књизи Бранкових pjesама, о Суботићеву ену „Краљ Дечански“ (изишла у засебној књизи, на њу одговарао је Суботић, види и Коло од 1847 г. књ. 5), о драми Л. Телекића „Ђурађ Бранковић“, (да није „Посљедња деспотова Смедеревска? Види „Јавор“ бр. 2 ове год. Ур.) о драми Јакшићеву „Сеоба Србаља“. Овамо долази и расправа са Срб. Милутином и Вијек Омира (1840 г.) Писао је, осим тога још више различних рецензија и полемичних расправа, које су изишле у Годњици Чупићеве задужбине, у засебним књижицама и разним листовима. Написао је велико дело „Грађа за историју српског народног позоришта у Биограду“, у коме је највише драматургиско садржине.

Осим те главне рађе Малетићеве која се кретала тим двама правцима, има он и других књижевних радова. Тако је уређивао земунску Подунавку и у Биограду са проф. Владимиром Вујићем Родољубца; почео је био у друштву с двојицом својих проф. другова преводити би библиотеку одабраних јевронских романа (Опеда Севастопоља) написао је Историјско-критички преглед битке косовопољске, Примједбе о рукопису Трношечку и т. д. Тако је живио и дјелао Ђорђе Малетић.

Цијелога свога вијека бавио се књижевношћу, нарочито pjesничством. Његов pjesнички рад означава оно прелазно доба, са класицизма на народно pjesничтво. Образован у школи класицизмом, ступио је на књижевно поље под утицајем лире митроносног pjesника Мушичког.

Али већ у то доба пробијала је друга струја. Народне умотворине откриле су бесцјен-блага наше, наш народни језик, а народне pjesме биле су извор новог pjesничтва. Тај утицај био је тако силан, да му није могли одолети ни књижевници васпитани у другоме духу, већ се на њиховим позитивним радовима сасвим јасно онажа тај утицај. Рад тих књижевника означава ону прелазну периоду, у којој смо горе говорили, а ти су књижевници: Сима Милутиновић-Сарајлија, Јован Стерија-Поповић, др. Јован Суботић, Матија Бан и — Ђорђе Малетић.

Малетић је био даље онај књижевник, који је из Србије највише одржавао свезе са старијим књижевницима с ове стране. Тада је било још ово вријеме, кад нас „бара“ није тако дијелила у књижевности, као данас. Малетић је био и на погребу др. Ј. Суботића и опростио се с њим. Био је и прошле године овдје на позоришној прослави.

Малетић је по политичком увјерењу био либералац и у либералној странци у Србији јако уважен.

Поред Јована Ђорђевића има Малетић највећих заслуга за српско позориште у Србији. Он је написао и историју тог позоришта у једном дјелу, које свједочи, како је Малетић и у старости вјешто знао владати пером.

У историји српске књижевности Ђорђе Малетић заузима одлично мјесто.

1885 год. српско учено друштво прославило је педесетогодишњицу књижевног рада Малетићевог. Тада су се тој прослави одавали из свију крајева словенских.

Слава Ђорђу Малетићу!

Лавка му црна земља!

(„Браник“).

1 (13) јан. 1863 (прије 25 г.) пренео се пошљедњи санџук од оних 50.000 мушак и сабаља, које је Русија Србији покловила, а због којих су се биле кроз неколико мјесеца јевронске дипломате страшно узнемириле.

2 (14) јан. 1856 умре у Радоњи (Радовербург) гроф Јанко Дранковић, Тракоњански. Велики родољуб хрватски. Друг Саве Текелије. Родно се у Загребу 9 (20) окт. 1776.

3 (15) јан. 1815 умре Ђаковачки бискуп Антун Маидић.

4 (16) јан. 1863 (прије 25 год.) преставу Турци градити друм преко Црне Горе, ушле заузимања великих сила. Русија је противу грађења протестовала још 5 (17) септ. 1862.

5 (17) јан. 1844 пођу би мучки убијен у манастиру Каленићу шабачки владика Максим и бачен са горњег спрата на земљу.

6 (18) јан. 1863 (прије 25 г.) укиде Ђесар Фрања Јосиф наредбу, да се српске књиге, које су печатане ван Аустрије, могу у Аустрији добавити само у нарочито губернаторско допуштење.

7 (18) јан. 1708 био је први народни сабор у Крушедолу, који тога дана изабра за митрополита арадекога епископа Исидору Ђаковића Мудрога.

8 јан. 1588 (прије 300 г.) родио се у Дубровнику Иван Гундулић, слави српски pjesник, сјевао си Осман и друге pjesме. Умр'о 28 нов. (8 дек.) 1638.

9 (21) јан. 1849 Срби под капетаном Косовићем уђу у Бијелу Цркву, коју су били Маџари оставили.

10 јан. 1356 Јураш Неџа, заповједник српскога гарнизона у Скрадину, преда Скрадин Млечницима, јер га није могао да држи противу Маџара. Наиме удовица хрватскога бана Младина, а сестра Душанова Јелача (Јелсна), предала је била Душану Скрадин и Клеу. По налогу маџарскога краља Јауша I. удари хрватски бан на Клеу, а Душан пред своју смрт нареди, да се оба града уступе Млечницима.

11 (22) јан. 1735 умре црногорски митрополит Данило Петровић Његош, преподитељ црногорске државе и слободе.

12 (24) јан. 1806 са Народне Скупштине у Остружници, пошљу Срби молбу султану Селиму, а уједно отпире у Беч проту Матију Ненадовића и Вожа Грујовића (Тодора Филиповића) са прозлом, да дворови руски и аустријски посредују код султана, што они и учине, али без користи по Србе.

13 (25) јан. 1813 родио се хрватски писац Људевит Фаркаш Вукотиновић.

14 (26) јан. 1819 родио се у Скрадину српски писац Ђорђе Срдић. Умр'о је 1887 год.

15 јан. 1576 умре Мавро Ветранић Чавчић, српски pjesник. Родно се 1482.

16 (27) јан. 1800 умре мати Саве Текелије, Марта, рођена Ненадовића, синовца карловачкога митрополита Павла Ненадовића.

17 јан. 1475 код језера Раковице, близу ријеке Берлада, разбије карабогдански војвода Стеван румелијскога бегалбега Сулејмана Хадум пашу, босанску потурцију. У Стевановој војсци било су многе хиљаде српских ускока. Турака је било преко сто хиљада и од њих слабо ко умаче.

18 (30) јан. 1821 маџарска губернија потврди план митрополита карловачкога Стевана Стратимировића за православне богословије, а на основу тога плана заведу се Богословије у Араду, Вршцу и Пакрацу (у Карловцима је постојала богословија од 1794 год.

19 (31) јан. 1850 престали су важити асигнаци, које је у 1849 г. издало правитељство српскога војводства.

20 (31) јан. 1742 славонски напудри и вараждински граничари отму од Француза и Бавараца Платинг у горњој Аустрији.

21 јан. (2 фебр.) 1816 родио се у Вараждину хрватски pjesник Мирко Боговић.

22 јан. (3 фебр.) 1846 код Просјечена камена у босанској крајини био је крвав сукоб између граничара и босанских потурца због кордуних зађевица. У том окршају погибе и рани се до 100 потурца.

23 јан. 1521 Турци под Макут-пашом ударише на Клеу, али је не могоше узети.

24 јан. (5 фебр.) 1807 умре Осман Пасванџија, босанска потурцица. Родно се 1758 г. Његов отац Осман био је барјактар видинскога санџака; кад му оца убише, Осман је хајдуковао по Арнаутској и за тим у Дукађину стана у службу у наше беоскога. У рату 1789 г. продрио је са својом четом до Темнишара и Сибиња; за то му султан врати дио очиних добара. Сад Осман испуни Крпалије и јаничаре, изјави се против стамбулских реформара и дигне Крпалије на султана. Г. 1794 побједе видинскога пашу, отме Видин и утврди га, на је тамо био независан паша. Носио

се планом, да отме Стамбол, да султана збаци и да поврати стару турску славу. Хтио је да освоји Влашку и Богданску и од тога задржа га само страх од Русије и Ђесарије. У својој области узимао је порезе и царину, на је и своје новце ковао, како веле у Ђесарији; ови новци познати су као пасванџета. Својим јуначима поклањао је села. У својој војсци имао је Арнауте, Турке и Бугаре. Крпалија Конда, који је 30 нов. (12 дек.) 1806 и могао Србима да отму Биоград, био је такођер код њега. Г. 1796 паде Мустафа паша под Видин са 40.000 момака, али зло прође. На то Пасван 1797 г. екуши војску од 80.000 момака и отме Никопол, Свинтов, Рунџук, Софију, Ниш, Кладово и прошири своју власт до Варне. Г. 1798 Канудан паша са 120.000 момака падне под Видин, али га Пасван побједе и опет поврати Бугарску, а чете му допираше сада до Дринопоља. Да би га ублажио, султан му даде везирство Г. 1800 султан пошље опет војску на њега, Пасван опет побједе Турке и за тим је продрио до Букурешта. Но ту усталоше сада на њега румелијске аге и Пасванџија ешла поче надати. Султан се помири с њим; кад се Срби подигнуше, и он посла дахијама у помоћ Гушан Алију са Крпалијама. Са помоћ од Рунџука Мустафом борио се Пасван на влашко молдавској граници са Русима, али га сви сузбине. Био је човек цун енергије, тврде воље, храбар, одличан војвода; знао је са строгишћу да споји благост и великодушност. У Видину је подигао многа велика здања, укрепљења, чешме; за видинску есприну оставио је фундацију, да јој се леђи даје бесплатно леб.

25 јан. 1408 маџарски краљ Голубан (Коломан) даје Трговиру граду повластице: да му није дужан плаћати данак, да сам себи бира бискупе и старјешине и т. д.

26 јан. (6 фебр.) 1779 у Каммердорфу на саској граници 60 Огулинаца удареше на једно одјељење Пруса, заробише 2 офицера и 8 момака и добише 4 тона.

27 јан. (8 фебр.) 1849 умре у Краљу Фрањо Прешерн, најбољи словеначки pjesник. Родно се 22 нов. (3 дек.) 1800.

28 и 29 јан. (9 и 10 фебр.) 1849 српски патријарх Јосиф Рајачић са члановима главнога одбора изрази правила за управу српскога војводства.

29 јан. (9 фебр.) 1788 (прије 100 г.) Ђесар Јосиф II. објави рат Турцима. У том рату имао је Русе као савезнике. У Србији познат је тај рат под именом Кочине Крајине.

30 јан. (10 фебр.) 1788 (прије 100 г.) град Дрежњик у Лици са 75 Турака преда се огулинском цукловнику Пехарнику, који га је опсио са 9-команија (чета) Огулинаца, есержанима и вараждинским граничарима катанам, западно му подграђе и воду му пресекао. Жене и дјецу турску пустише да оду у Изачић. Том приликом канлар Мамула доби 200 грла говеда и посла их у главни стан.

30 јан. (10 фебр.) 1788 (прије 100 г.) по што су Ђесаревци дубардали до подне Нови, удари поттурковник Кнежевић са 1 батаљоном П. Бановчана и један батаљон Ђурчеччана на турску Дубицу, али у јурици изгуби преко 400 мртвих и рањених и морале у вече уступити. У одбрани се одликоваше жене босанских потурца, које на граничаре пуцаше и на њих кошице и каменце бацаше. Дубичани су са својих кућа поскидали кровове и љубретом их покрили. Послије овога јуриша окитише они дубичке бедеме граничарским главама.

31 јан. (12 фебр.) 1863 (прије 25 г.) Црногорци разоре двије куле, које су Турци против уговора начинили на црногорском земљишту.

Јануара 1788 (прије 100 год.) дође у Црну Гору Ђесарски мајор Филип Вукасовић са 90.000 дуката и 400 граничара, да диже Црногорце на Турке; али владика Петар I. не хтје да се креће, докле не чу, да и Русија војује. Накоро поче Вукасовић по земљи мутити, те најпослије једва умаче од Црногораца.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

ПРОМЕТ ДОМАЋИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Пискић, 10 јануара 1888.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Волови, еума од 100 ока по 24—30 ф. — Краве, по 10—24 ф. — Овчи брави, по 2—6 ф. — Који брави, по 2—5 ф. — Прасад, по 2—14 ф. цијеном све по комаду. — Овчије кожице, по 70 н. — Које кожице, по 90 н. — Руметина, ока по 14 новч. — Руметиниво брашно, ока по 15 новч. — Пшеница, ока по 16 н. — Раж, ока по 13 н. — Јечам, ока по 12 н. — Прео, ока по 11 н. — Кртола, ока по 4 н. — Купус, ска по 5 н. — Масло, ока по ф. 1-10 н. — Скоруп, ока по 70 н. — Сир добри, ока по 60 н. — Сир прости, ока по 22 н.

— Дуван у листове, ока по ф. 1-30 н. — Дуван дограм, ока по 90 н. — Босак, ока по ф. 1-70 н.

Црногорско Поморство.

Од цн, 27 декембра 1887. — Ове недјеље имали смо сјеверо-источне вјетрове, ведро небо и мирно море.

Баромсаар 76-7.

Доједрише:

Пароб. аус. уг. „Флумо“, топ. 420, кап. Марко, крцат, из Бара.
Пароб. аус. уг. „Делфино“, топ. 500, кап. Волани, крцат, из Медове.
Траб. при „Дулицњота“, топ. 35, кап. С. Каши, крцат, из Сесеке Ријеке.
Траб. тур. „Аврлије“, топ. 15, кап. М. Асан, крцат, из Драча.

Одједрише:

Пароб. аус. уг. „Флумо“, топ. 420, кап. Марко, за Бар.
Пароб. аус. уг. „Делфино“, топ. 500, кап. Волани, за Медову.
Траб. при „Дулицњота“, топ. 35, кап. С. Каши, за Драч.
Траб. тур. „Аврлије“, топ. 15, кап. М. Асан, за Анкону.

Бар, 3 јануара 1888. — Ове недјеље имадосмо вјетрове сјеверо-источне јаке и умјерене, ведро небо и мирно море.

Барометар 77-8, стање температуре Р. 4.

Доједрише и одједрише:

Пар. лојда „Делфино“, топ. 500, кап. Ђ. Валани, из Оциња, крцат, за Будву.
Пар. лојда „Тритоне“, топ. 506, кап. Е. Лева, из Будве, крцат, за Оцињ.

Норукеруредништва и администрације.

Максиму П. Маидићу, Даниловград. Вама се звет редовно шаље, занитије на пошти. Први бројеви слали би вам се и да нијесу још послали претплате; но ви сте платили до 1 мај. ове године

Књ. ЦРН. ПОВЛ. ПАРОБРОДСКО ДРУШТВО.

ОБЈАВА.

Почем се због краткоће времена, које је одређено као рок за уписивање акција књ. црн. повлашћеног паробродског Друштва, као и због других непредвиђених тешкоћа није могло завршити то уписивање до 15 Децембра 1887 а ни уплата до 15 Јануара 1888, то је потписани одбор у сједници својој од 4. ов. м. закључио:

да се уписивање акција књ. црн. повлашћеног паробродског Друштва продужи до 1 Априла 1888, а уплата до 1 Маја 1888.

Ушљед тога умољавају се дојаконши друштвени повјереници, да изволе наставити своје пријатељско настојање око прикупљања новијех чланова-акционара, а позива се учтиво поштована публика наша и страна, да приступом својим у акционарску заједницу овога Друштва покаже своје учешће у овоме нашем подухећу.

Цетиње, 8. Јануара 1888.

Призрени Олбор

књ. црн. повл. паробродског Друштва.

Секретар: Предсједник:
В. Вулетић Ј. Павловић.

ОГЛАС.

ЈЕДНО ПСЕТО, повишега раста а мрке длаке, изгубило ми се.

Ко га пађе и мени поврне, дариваћу му 1 наполеон златни.

Ријека, 1 Јануара 1888.

(3—3) А. Николајевић.